

УДК 37.091.3:811.111'243

DOI 10.31654/2663-4902-2026-PP-3-137-146

Фельцан І. М.

доктор філософії з освіти/педагогіки, доцент,
доцент кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання
Мукачівського державного університету
innafeltsan@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-4169-9922>

Омелян А. С.

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність А4 Середня освіта, спеціалізація А4.021 Англійська мова та
зарубіжна література
Мукачівського державного університету
berdar.alina@icloud.com
<https://orcid.org/0009-0006-2688-976X>

**ІНСЦЕНУВАННЯ РЕАЛЬНИХ ЖИТТЄВИХ СИТУАЦІЙ
ЯК ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ**

У статті розглянуто потенціал використання технології інсценування реальних життєвих ситуацій у формуванні англомовної комунікативної компетентності здобувачів освіти. Встановлено, що моделювання автентичних комунікативних ситуацій на заняттях з іноземної мови стимулює розвиток когнітивних навичок, критичного мислення, міжособистісної взаємодії, мовленнєвої ініціативності та міжкультурної комунікації. Обґрунтовано, що практико-орієнтований характер технології сприяє підвищенню мотивації, розвитку суб'єктності та мовленнєвої автономії здобувачів освіти. Розкрито сутність поняття «технологія інсценування реальних життєвих ситуацій», окреслено її концептуальні засади, принципи організації, структурні компоненти, педагогічні умови та внутрішні механізми впливу на становлення іншомовної особистості.

Ключові слова: комунікативна компетентність, інсценування реальних життєвих ситуацій, педагогічна технологія, інтерактивні методи, міжкультурна комунікація, навчальна автономія, спеціальна освіта.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток іншомовної освіти характеризується переходом від репродуктивних моделей навчання до компетентнісної парадигми, метою якої є формування готовності до ефективного використання іноземної мови в реальних ситуаціях спілкування. Така трансформація пріоритетів зумовлена процесами інтернаціоналізації освіти, глобалізації професійної діяльності та необхідністю підготовки фахівців, які володіють не лише мовною системою, а й здатні ефективно здійснювати іншомовну комунікацію в різноманітних соціальних, академічних і професійних контекстах [10].

У чинних міжнародних документах, таких як Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume (2020), комунікативна компетентність розглядається як результат розвитку мовної, соціолінгвістичної, прагматичної та медіативної компетентностей, які формуються в умовах активної комунікативної діяльності та виконання автентичних або максимально наближених до реального життя комунікативних завдань [14]. Дедалі більшої актуальності набувають технології здатні забезпечити природність іншомовної взаємодії, високий рівень навчальної мотивації, в умовах навчального середовища максимально наближеного до реальних умов спілкування [1; 5].

Попри значну кількість досліджень, присвячених ситуативному та комунікативно орієнтованому навчання, проблема інтеграції здобувачів освіти в автентичне іншомовне комунікативне середовище залишається актуальною.

В умовах модернізації іншомовної освіти особливого значення набуває пошук педагогічних технологій, які, крім розвитку предметних компетентностей, забезпечують розвиток навчальної автономії, критичного мислення та суб'єктності здобувачів освіти [4; 7].

Звернення до проблеми формування англомовної комунікативної компетентності зумовлене тим, що англійська мова є найбільш поширеною та затребуваною іноземною мовою в Україні, має законодавчо визначений статус мови міжнародного спілкування та посідає пріоритетне місце в контексті європейської інтеграції України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Упродовж останніх десятиліть науковий доробок формували дослідження педагогічних підходів, що забезпечують автентичність комунікативної діяльності, високий рівень навчальної мотивації та активне залучення здобувачів освіти до різних видів мовленнєвої практики з метою формування іншомовної комунікативної компетентності.

Сучасні підходи до формування іншомовної комунікативної компетентності висвітлено у зарубіжних працях М. Byram [13], Р. М. Lightbown та Н. Spada [16], W. I. Griffith та Hye-Yeon Lim [15], а також у документах Ради Європи (CEFR Companion Volume) [14]. Комунікативна компетентність розглядається як комплексне утворення, що формується в умовах активної мовленнєвої взаємодії, автентичної комунікації та міжкультурної взаємодії, а організація освітнього процесу орієнтується на наближення навчальної діяльності до реальних ситуацій спілкування [18].

Визнання актуальності комунікативно орієнтованого підходу у викладанні англійської мови підтверджується широким застосуванням методів, побудованих на виконанні комунікативних завдань (task-based language teaching), драматизації (drama-based learning), симуляцій (simulation) та інших форм моделювання автентичних ситуацій спілкування. У працях Е. Piazzoli [19] обґрунтовано доцільність організації навчання в умовах максимально наближених до реальної комунікативної взаємодії, що сприяє розвитку мовленнєвої активності, комунікативної автономії та практичного досвіду використання іноземної мови.

В українській лінгводидактиці комунікативний підхід розглядається як методологічна основа навчання іноземних мов (К. Гнатик та К. Фодор [1], І. Дичківська [2], О. Ковтун [3], К. Кривошей [4], М. Люлько [6]). Використання ситуативного методу й автентичних комунікативних ситуацій розглядають як можливість наближення навчальної діяльності до умов реального іншомовного спілкування (І. Лобачук [5], В. Редько [10], В. Ягупов [12]).

Узагальнення результатів досліджень свідчить, що ефективне формування англомовної комунікативної компетентності можливе за умови, коли навчальний процес імітує модель реальної комунікації, у якій здобувачів залучають до виконання комунікативно значущих завдань на основі співпраці, розв'язання проблемних ситуацій та рефлексивного аналізу власної мовленнєвої діяльності.

Метою статті є теоретико-методологічне обґрунтування інсценування реальних життєвих ситуацій як цілісної системно організованої педагогічної технології розвитку англомовної комунікативної компетентності здобувачів освіти шляхом розкриття її сутності, визначення концептуальних засад, принципів організації, структурних компонентів, механізмів впливу, педагогічних умов та алгоритму реалізації в освітньому процесі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна методика навчання іноземних мов дедалі більше орієнтована на організацію освітнього процесу максимально наближеного до умов живого спілкування [5, с. 26]. Такий підхід обумовлено соціальним запитом на підготовку здобувачів готових до міжкультурної комунікації; вимогами ринку праці; загальнонаціональною стратегією підвищення якості іншомовної освіти та інтеграції України в міжнародний простір, задля підвищення конкурентоспроможності її громадян; затвердженням концептуальних засад освітніх галузей та дорожньої карти їх реалізації на 2025–2030 роки, згідно яких результатом навчання іноземних мов є не лише засвоєння мовних знань, а й формування готовності здобувачів ефективно використовувати їх у повсякденному соціальному і професійному контекстах [9].

Комунікативну спрямованість розглядають як системоутворювальний принцип сучасної іншомовної освіти. В. Редько наголошує, що мовні знання набувають практичної цінності лише тоді, коли вони використовуються для розв'язання реальних комунікативних завдань у спеціально організованих мовленнєвих ситуаціях, максимально наближених до автентичного спілкування [10]. М. Н. Long, розвиваючи положення завданнево орієнтованого навчання (task-based learning), обґрунтовує необхідність використання реалістичних комунікативних ситуацій і змістовних мовленнєвих завдань, які забезпечують перенесення сформованих умінь у реальну практику спілкування [18].

У вітчизняній методології сутнісні характеристики інсценування реальних життєвих ситуацій розкрито у працях В. Ягупова, який розглядає його як один із різновидів імітаційних ігрових методів навчання [12]. Науковець наголошує, що метод інсценування забезпечує максимальне наближення дидактичного процесу до реальної діяльності, передбачає моделювання конкретної ситуації, виконання учасниками соціальних ролей і прийняття рішень в умовах, наближених до професійної практики. Особливу увагу автор приділяє емоційній залученості та можливості випробувати наслідки власних дій у безпечному навчальному середовищі.

Як відмічає М. Носко, освітні технології відображають загальну стратегію розвитку освіти та формування єдиного освітнього простору, а їхнє призначення полягає у прогнозуванні розвитку освіти, її проектуванні та плануванні, визначенні цілей, результатів і організаційних засад освітнього процесу [8]. Такий підхід узгоджується з позицією І. Дичківської, яка розглядає педагогічну технологію як цілісну систему організації педагогічної діяльності [2]. Саме дослідження інсценування реальних життєвих ситуацій як технології дає змогу перейти від окремих комунікативних методів до їх осмислення як взаємопов'язаних елементів єдиної системи. У цьому контексті рольові ігри, ситуативні вправи, моделювання комунікативних ситуацій та інші інтерактивні методи набувають статусу системопідтримувальних засобів реалізації технології інсценування.

За концептуальну основу взято положення, згідно якого розвиток іншомовної комунікативної компетентності відбувається найефективніше в процесі активної соціальної взаємодії, у ході якої здобувач освіти перетворюється на суб'єкта комунікативної діяльності, який не є пасивним виконавцем навчальних завдань, а приймає рішення, аргументує власну позицію, співпрацює з партнерами, адаптує мовленнєву поведінку до конкретної ситуації та оцінює результати власної діяльності [3].

Технологія інсценування реальних життєвих ситуацій поєднує елементи проблемного, комунікативного, діяльнісного, контекстного та інтерактивного навчання. Проте, на відміну від окремих інтерактивних методів, у центрі перебуває не сама змодельована ситуація, а особистість здобувача, який діє автономно. Інсценування актуалізує внутрішній комунікативний потенціал мовця, мовленнєву ініціативність, творчість, емпатію, рефлексивність та готовність діяти в непередбачуваних ситуаціях реального іншомовного спілкування, адже суб'єктна позиція є інтегральною характеристикою особистості майбутнього фахівця, що орієнтує на безперервний саморозвиток і створює умови для успішної самореалізації в майбутній професійній діяльності.

О. Тарнопольський обґрунтовує іншомовне навчання як діяльнісний процес, у межах якого мовленнєві вміння формуються через співробітництво, виконання комунікативних ролей і розв'язання спільних завдань [20]. Суб'єкт-суб'єктна взаємодія є основою формування творчих здібностей та комунікативної компетентності учасників освітнього процесу [7]. У дослідженнях О. Ковтун обґрунтовано положення, що в контексті комунікативно-когнітивної парадигми суб'єкт є первинним щодо діяльності [3, с. 53].

Принцип збереження суб'єктності мовця забезпечує перехід від навчального моделювання до формування готовності застосовувати комунікативні вміння в реальному житті. Удосконалення комунікативної поведінки безпосередньо залежить від систематичної рефлексії як процесу осмислення власного професійного й навчального досвіду, що є фактором когнітивного розвитку. Рефлексивний компонент виконує системоутворювальну функцію у технології інсценування життєвих ситуацій,

оскільки забезпечує усвідомлення власних досягнень, труднощів і визначення шляхів подальшого вдосконалення комунікативної діяльності.

Значення когнітивного підходу у навчанні мови відображено у чинному Державному стандарті базової середньої освіти, який визначає серед наскрізних умінь здатність читати з розумінням, критично й системно мислити, логічно обґрунтовувати власну позицію, діяти творчо, приймати обґрунтовані рішення та оцінювати ризики [9].

Беручи до уваги концепцію комунікативно-когнітивного підходу, положення когнітивної лінгвістики та дидактичний потенціал ситуативних методів навчання, можна виокремити такі принципи організації технології інсценування реальних життєвих ситуацій:

- соціокультурна автентичність – передбачає максимальне наближення комунікативних практик до реальних умов міжособистісного, міжкультурного спілкування, та проявляється у використанні природних мовленнєвих моделей, втілює ідею освіти наближеної до життя, сприяє перенесенню сформованих мовленнєвих умінь у практичну діяльність за межами навчальної аудиторії;

- діяльнісна взаємодія – визначає активну участь кожного здобувача у спільній комунікативній діяльності, у контексті якої учасники приміряють ролі, координують власні дії з метою досягнення комунікативних намірів, реагують на мовленнєву поведінку партнерів, і спільно досягають визначеної комунікативної мети, що сприяє формуванню соціально-адаптаційних навичок (soft skills);

- рефлексія – передбачає систематичне осмислення власного комунікативного досвіду, аналіз застосованих комунікативних стратегій, оцінювання успішності виконання завдань, виявлення труднощів і визначення шляхів їх подолання;

- суб'єктність – проявляється в організації навчального процесу, за якої здобувач виступає не виконавцем готових мовленнєвих зразків, а автономним учасником, який самостійно конструє висловлювання, приймає рішення та оцінює їхню ефективність;

- варіативність – зумовлює адаптацію змісту, форм і методів навчання до віку, рівня мовної підготовки, професійних потреб та індивідуальних особливостей здобувачів, що відповідає сучасним вимогам підтримки інклюзивності освіти.

Відтак, педагогічна технологія передбачає взаємопов'язану реалізацію комплексу дидактичних принципів, які визначають логіку її організації, характер взаємодії учасників та очікувані результати навчання.

Осмислення концептуальних засад національної стратегії освіти, зокрема іншомовної, дозволило змодельовати алгоритм реалізації технології інсценування та механізм її впливу на розвиток англомовної комунікативної компетентності здобувачів (рис. 1).

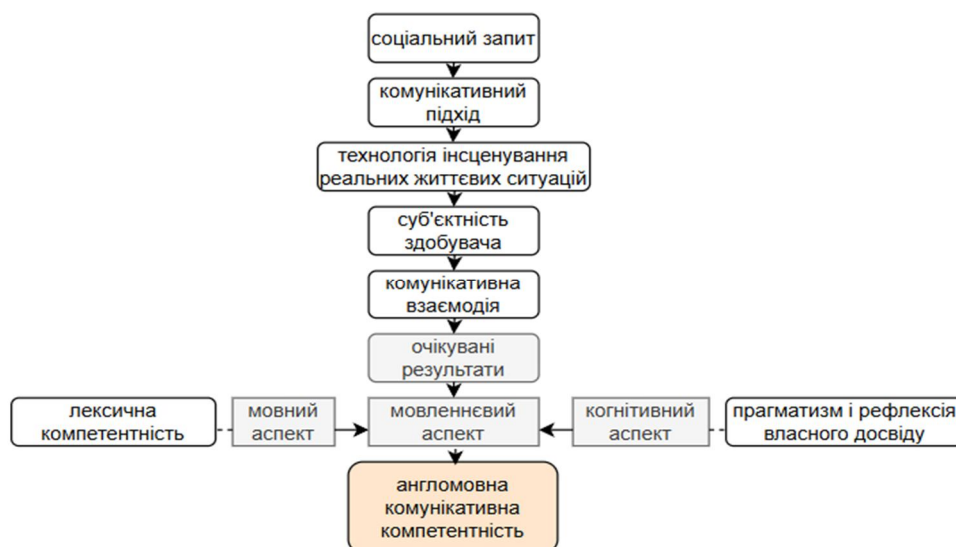

Рис. 1. Алгоритм активізації технології інсценування реальних життєвих ситуацій

Джерело: розроблено авторами.

Вихідною позицією моделі є сучасний соціальний запит на підготовку фахівців, здатних до ефективної англомовної комунікації в академічному та професійному міжкультурному просторі. Кінцевим результатом реалізації моделі є сформованість англомовної комунікативної компетентності, що досягається завдяки комплексному розвитку мовного, мовленнєвого та когнітивного аспектів.

Структуру технології інсценування реальних життєвих ситуацій утворюють взаємопов'язані компоненти: цільовий, змістовий, процесуальний, комунікативно-діяльнісний і рефлексивно-оцінювальний.

Цільовий компонент визначає стратегічну спрямованість технології та очікувані результати навчання. На цьому етапі конкретизуються навчальні, розвивальні та виховні цілі, відповідно до програмних результатів навчання, рівнів володіння англійською мовою та специфіки професійної підготовки здобувачів освіти. Зміст очікуваних результатів може змінюватися в залежності від профілю. Наприклад, для майбутніх учителів прогнозованим результатом стане розвиток умінь організовувати професійне педагогічне спілкування іноземною мовою, для студентів-психологів – проведення психологічної консультативної бесіди; для майбутніх логопедів – комунікація з батьками дитини або міждисциплінарною командою фахівців, участь у професійних переговорах, презентаціях чи діловому листуванні тощо. Даний підхід забезпечує адаптацію технології до різних освітніх програм та відповідає сучасним тенденціям профілізації освіти.

Змістовий компонент визначає тематику, сюжети і комунікативні ситуації для інсценування відповідно до освітньо-професійної програми, специфіки майбутньої професійної діяльності та інтересів здобувачів. Це гарантує практичну спрямованість навчання, підвищує особисте зацікавлення та сприяє перенесенню сформованих комунікативних умінь у реальні ситуації англомовного спілкування. Інсценування не обмежується відпрацюванням лексико-граматичного матеріалу, а інтегрує його в процес розвитку мовленнєвої, соціокультурної, міжкультурної, професійної та міжособистісної взаємодії.

Логіку реалізації технології визначає процесуальний компонент, який охоплює послідовність етапів – від проектування навчальної ситуації до рефлексії й оцінювання досягнень, забезпечуючи її цілісність, послідовність і відтворюваність як критерії життєздатності. Саме такий принцип забезпечує послідовний та поступовий перехід до спонтанної іншомовної поведінки.

Безпосередню мовленнєву взаємодію учасників і розвиток навичок співпраці, подолання конфліктів та пошуку компромісу забезпечує комунікативно-діяльнісний компонент.

Рефлексивно-оцінювальний компонент втілюється у формі самооцінювання, взаємооцінювання, групового обговорення, аналізу типових мовленнєвих помилок і визначення індивідуальних досягнень та завдань. Рефлексія може здійснюватися за допомогою контрольних запитань, чек-листів, щоденників або електронних порт-фоліо. Особливого значення набуває формування ситуації успіху, оскільки сприяє розвитку внутрішньої мотивації, комунікативної автономії та впевненості у власних можливостях. Такий результат співзвучний концепції безперервної іншомовної освіти, оскільки формує готовність до самоосвіти й професійного розвитку, мотивує до участі в різних формах неформальної та інформальної освіти й уможливорює набуття здатності до саморегуляції навчальної діяльності.

Запорукою реалізації компонентів обраної технології є педагогічні умови, які К. Кривошей трактує як «комплекс цілеспрямовано створених зовнішніх і внутрішніх обставин, що забезпечують ефективну реалізацію педагогічних завдань» [4, с. 79]. Їх також розглядають як систему взаємопов'язаних організаційних, дидактичних, психологічних і методичних чинників, що забезпечують ефективність освітнього процесу та досягнення прогнозованих результатів навчання [8].

Однією з головних умов функціонування технології є створення автентичного комунікативного освітнього середовища, у якому навчальна взаємодія максимально наближена до природного мовленнєвого простору, а також залучення носіїв мови як

комунікативних партнерів. Критеріями такого середовища є збереження максимальної автентичності матеріальних (предмети, елементи матеріальної культури, навчальні матеріали, цифрові ресурси) та нематеріальних проявів впливу (культурно зумовлені соціальні ролі, комунікативні норми, мовленнєві наміри, культурні цінності, емоційний контекст і характер міжособистісної взаємодії). Їх поєднання створює умови для природного занурення в іншомовну комунікацію, забезпечує цілісність навчального досвіду. Згідно концепції підготовленого середовища М. Монтесорі, спеціально організований освітній простір стимулює самостійність, відповідальність, активність і природний розвиток здобувача освіти [17]. Запропонована технологія концептуально близька до сучасного напрямку *drama-based pedagogy*, який розвиває E. Piazzoli [19], оскільки також ґрунтується на створенні автентичного комунікативного середовища, яке сприяє емоційному зануренню в соціально значущі ситуації та активному конструюванню мовленнєвого досвіду.

Належна організація суб'єкт-суб'єктної взаємодії між учасниками комунікації є важливою умовою реалізації педагогічної технології. У такій ситуації викладач виконує функції організатора, фасилітатора й модератора комунікативної діяльності, тоді як здобувач самостійно приймає рішення, співпрацює з партнерами, аргументує власну позицію та несе відповідальність за результати власної діяльності. Така модель взаємодії відповідає концептуальним засадам Нової української школи, що спонукає до трансформації ролі вчителя від основного джерела знань до партнера в навчанні. Технологія інсценування реальних життєвих ситуацій створює практичні умови для реалізації цієї моделі, оскільки центром освітнього процесу стає діяльність здобувачів.

Послідовність всіх етапів, від мотиваційно-підготовчого до рефлексивно-оцінювального, є необхідною умовою реалізації технології, оскільки забезпечує її процесуальну цілісність, дає змогу системно організувати навчальну діяльність, забезпечити поступове ускладнення комунікативних завдань і цілеспрямовано формувати різні аспекти комунікації.

Організація регулярної метакогнітивної діяльності здобувачів на уроках англійської мови – запорука ефективності технології інсценування. Когнітивна теорія навчання стверджує, що усвідомлення, планування, моніторинг та оцінювання власної пізнавальної діяльності є ключовими метакогнітивними процесами, які забезпечують свідоме засвоєння знань, розвиток здатності до усвідомленого вибору стратегій [16].

Під час проєктування ситуацій інсценування необхідно враховувати психологічні особливості здобувачів освіти, добирати й конструювати комунікативні ситуації з урахуванням рівня когнітивного, емоційного та соціального розвитку учасників, їхнього мовленнєвого досвіду, професійної спрямованості й індивідуальних освітніх потреб. Це передбачає визначення адекватного рівня складності сценаріїв, ознайомлення з цілями, мовним матеріалом та ступеня самостійності учасників. За таких умов інсценування створює безпечний освітній простір, забезпечує поступове ускладнення навчальної діяльності.

Заслугує на увагу той факт, що визначені педагогічні умови функціонують як взаємопов'язана система. Недостатня реалізація хоча б однієї з них знижує ефективність технології. Комплексний підхід гарантує створення сприятливого освітнього середовища для формування англійської комунікативної компетентності.

Тоді як педагогічні умови визначають організаційний аспект реалізації технології інсценування реальних життєвих ситуацій у процесі формування англійської комунікативної компетентності, її ефективність досягається завдяки внутрішнім психолого-педагогічним механізмам впливу на здобувача (табл. 1). Як слушно зазначає Н. Трофаїла, ігрові технології є важливим засобом соціалізації особистості та розвитку внутрішніх психологічних механізмів [11].

Таблиця 1

**Внутрішні механізми впливу технології інсценування
реальних життєвих ситуацій на формування
англомовної комунікативної компетентності здобувача**

Механізм	Функціональне призначення
мотиваційний	Формує внутрішню потребу використовувати іноземну мову як засіб досягнення особистісно значущої комунікативної мети в умовах, що створюють позитивний досвід комунікації.
когнітивний	Стимулює розвиток іншомовної особистості, мовленнєвого мислення, комунікативної гнучкості, емпатії й уміння приймати мовленнєві рішення в залежності від середовища.
діяльнісний	Забезпечує безперервну мовну практику, актуалізує потребу у визначенні стратегії мовної поведінки (вербальної/невербальної) і тактики для досягнення комунікативної мети.
соціальний	Розвиває навички співпраці, знання соціальних норм, стилів мовлення у різних соціальних обставинах, міжособистісної взаємодії та міжкультурної толерантності.
рефлексивний	Веде до переосмислення власного досвіду, самооцінювання, взаємооцінювання, аналізу результатів дій, розвитку навчальної автономії та готовності до безперервного самовдосконалення.

Джерело: розроблено авторами.

Представлені механізми функціонують як цілісна взаємопов'язана система, основу якої становить взаємодія когнітивних, мотиваційних, соціально-комунікативних і рефлексивно-метакогнітивних процесів. Синергія взаємодії забезпечує комплексний розвиток англомовної комунікативної компетентності.

На відміну від традиційного використання рольових ігор як окремих епізодичних вправ, технологія інсценування реальних життєвих ситуацій розглядається як системно організований навчальний процес із чітко визначеною структурою, логікою реалізації, послідовністю етапів і прогнозованими результатами.

Узагальнення результатів теоретичного аналізу дає підстави охарактеризувати сутність технології інсценування реальних життєвих ситуацій як спеціально організованої педагогічної системи, що являє собою злагоджений алгоритм педагогічних дій, побудований на засадах комунікативного підходу та спрямований на моделювання автентичних соціально-побутових, академічних і професійних ситуацій, у межах яких здобувачі освіти виступають активними суб'єктами взаємодії, приміряють соціально значущі ролі, добирають і використовують вербальні й невербальні засоби спілкування, здійснюють рефлексивний аналіз власної діяльності та набувають досвіду ефективної іншомовної комунікації.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Теоретичний аналіз наукових джерел дав підстави обґрунтувати можливість розширення традиційного розуміння інсценування реальних життєвих ситуацій як інтерактивного методу навчання до рівня цілісної системно організованої педагогічної технології.

У результаті дослідження обґрунтовано інсценування реальних життєвих ситуацій як цілісну системно організовану педагогічну технологію формування англомовної комунікативної компетентності здобувачів освіти. Розкрито її сутність і концептуальні засади реалізації, визначено структурні компоненти, внутрішні механізми впливу та розроблено алгоритм реалізації технології в освітньому процесі. Встановлено, що інсценування як педагогічна технологія здатне забезпечити формування не лише мовленнєвих умінь, а й суб'єктності здобувачів освіти, комунікативної автономії, критичного мислення та готовності до міжкультурної взаємодії в автентичному комунікативному середовищі.

Практична цінність дослідження полягає в тому, що запропоновані теоретико-методологічні положення можуть бути використані під час розроблення навчально-методичного забезпечення, проєктування освітніх програм і організації іншомовної підготовки здобувачів освіти різних галузей.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в експериментальній перевірці ефективності запропонованої педагогічної технології, зокрема із залученням носіїв мови як комунікативних партнерів, розробленні методичного забезпечення її реалізації для різних рівнів освіти, а також у дослідженні можливостей інтеграції інсценування реальних життєвих ситуацій у цифрове та змішане освітнє середовище.

Список використаних джерел

1. Гнатик К. Б., Фодор К. Й. Особливості застосування сучасних підходів у вивченні іноземних мов. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 59. С. 113–116. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/59.23>
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. 3-тє вид. Київ : Академвидав, 2015. 304 с.
3. Ковтун О. В. Комунікативний підхід у мовній освіті: діяхронічний аналіз. *Наука і освіта*. 2011. № 7. С. 43–47.
4. Кривошей К. Педагогічні умови у структурі сучасної наукової парадигми вищої освіти. *Наука і освіта*. 2025. № 2. С. 79–86. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2025-2-10>
5. Лобачук І. Застосування ситуативного методу навчання у викладанні іноземної мови. *Молодь і ринок*. 2018. № 2(157). С. 24–27.
6. Люлько М. Інноваційні інтерактивні технології в процесі вивчення іноземних мов. *International Science Journal of Education & Linguistics*. 2024. Vol. 3, No. 6. P. 42–51. DOI: <https://doi.org/10.46299/j.isjel.20240306.05>
7. Мороз Л. І., Діхтяренко С. Ю. Суб'єкт-суб'єктна взаємодія як основа формування творчих здібностей учасників освітнього процесу. *Вісник Національного університету оборони України*. 2023. № 2(72). С. 93–102. DOI: <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2023-72-2-93-102>
8. Носко М. О., Гаркуша С. В., Цигура Г. О. Педагогічні технології: поняття, структура та зміст. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум»*. 2020. Вип. 8. С. 3–11. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.3905524>
9. Про затвердження концептуальних засад освітніх галузей та дорожньої карти реалізації концептуальних засад освітніх галузей на 2025–2030 роки : наказ Міністерства освіти і науки України від 20 серп. 2025 р. № 1163. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptualnykh-zasad-osvitnikh-haluzei-ta-dorozhnoi-karty-realizatsii-kontseptualnykh-zasad-osvitnikh-haluzei-na-2025-2030-roky> (дата звернення: 22.07.2026).
10. Редько В. Г. Технологія компетентісно орієнтованого навчання іншомовного спілкування учнів закладів загальної середньої освіти засобами мовленнєвих ситуацій. *Український педагогічний журнал*. 2023. № 1. С. 96–111. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-1-96-111>.
11. Трофіла Н. Д. Важливість використання ігрових методів під час вивчення іноземної мови в закладах дошкільної освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2022. № 10(15). С. 288–296. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-10\(15\)-288-296](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-10(15)-288-296)
12. Ягупов В. В. Педагогіка : навч. посіб. Київ : Либідь, 2002. 560 с.
13. Byram M. Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence: Revisited. 2nd ed. Bristol : Multilingual Matters, 2021. 177 p. DOI: <https://doi.org/10.21832/9781800410251>
14. Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume. Strasbourg : Council of Europe Publishing, 2020. URL: <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4> (дата звернення: 22.07.2026).
15. Griffith W. I., Lim H.-Y. Teaching Intercultural Communicative Competence in the Foreign Language Classroom. *MEXTESOL Journal*. 2024. Vol. 48, No. 1. DOI: <https://doi.org/10.61871/mj.v48n1-13>
16. Lightbown P. M., Spada N. How Languages Are Learned. 5th ed. Oxford : Oxford University Press, 2021. 320 p.
17. Lillard A. S. Montessori: The Science Behind the Genius. 3rd ed. New York : Oxford University Press, 2017. 480 p.
18. Long M. H. Second Language Acquisition and Task-Based Language Teaching. Malden, MA : Wiley-Blackwell, 2015. 439 p.
19. Piazzoli E. Embodying Language in Action: The Artistry of Process Drama in Second Language Education. Cham : Palgrave Macmillan, 2018. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-319-77962-1>
20. Tamopolsky O. Constructivist blended learning approach to teaching English for Specific Purposes. London: Versita, 2012. 254 p.

References

1. Hnatyk, K. B., & Fodor, K. Y. (2023). Osoblyvosti zastosuvannia suchasnykh pidkhodiv u vyvchenni inozemnykh mov [Features of applying modern approaches in foreign language learning].

- Innovatsiina pedahohika – Innovative Pedagogy*, 59, 113–116. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/59.23> [in Ukrainian].
2. Dychkivska, I. M. (2015). *Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii* [Innovative pedagogical technologies] (3rd ed.). Kyiv: Akademydav [in Ukrainian].
 3. Kovtun, O. V. (2011). *Komunikatyvnyi pidkhid u movnii osviti: Diakhronichniy analiz* [Communicative approach in language education: A diachronic analysis]. *Nauka i osvita – Science and Education*, 7, 43–47 [in Ukrainian].
 4. Kryvoshei, K. (2025). *Pedahohichni umovy u strukturi suchasnoi naukovoï paradyhmy vyshchoi osvity* [Pedagogical conditions in the structure of the modern scientific paradigm of higher education]. *Nauka i osvita – Science and Education*, 2, 79–86. <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2025-2-10> [in Ukrainian].
 5. Lobachuk, I. (2018). *Zastosuvannya sytuatyvnoho metodu navchannia u vykladanni inozemnoi movy* [Application of the situational teaching method in foreign language instruction]. *Molod i rynek – Youth and Market*, 2(157), 24–27 [in Ukrainian].
 6. Liulko, M. (2024). *Innovatsiini interaktyvni tekhnolohii v protsesi vyvchennia inozemnykh mov* [Innovative interactive technologies in foreign language learning]. *International Science Journal of Education & Linguistics*, 3(6), 42–51. <https://doi.org/10.46299/j.isjel.20240306.05.27> [in Ukrainian].
 7. Moroz, L. I., & Dikhtiarenko, S. Yu. (2023). *Subiekt-subiektna vzaiemodiiia yak osnova formuvannia tvorchykh zdibnostei uchashnykh u osvithnoho protsesu* [Subject-subject interaction as the basis for developing the creative abilities of participants in the educational process]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy – Bulletin of the National Defence University of Ukraine*, 2(72), 93–102. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2023-72-2-93-102> [in Ukrainian].
 8. Nosko, M. O., Harkusha, S. V., & Tsyhura, H. O. (2020). *Pedahohichni tekhnolohii: Poniattia, struktura ta zmist* [Pedagogical technologies: Concept, structure and content]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Chernihivskiy kolehium" – Bulletin of Chernihiv Collegium National University*, 8, 3–11. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3905524> [in Ukrainian].
 9. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2025, August 20). *Pro zatverdzhennia kontseptualnykh zasad osvithnykh haluzei ta dorozhnoi karty realizatsii kontseptualnykh zasad osvithnykh haluzei na 2025–2030 roky* [On approval of the conceptual foundations of educational fields and the roadmap for their implementation for 2025–2030]. Retrieved July 22, 2026, from URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptualnykh-zasad-osvithnykh-haluzei-ta-dorozhnoi-karty-realizatsii-kontseptualnykh-zasad-osvithnykh-haluzei-na-2025-2030-roky> [in Ukrainian].
 10. Redko, V. H. (2023). *Tekhnolohiia kompetentnisno oriantovanoho navchannia inshomovnoho spilkuvannia uchniv zakladiv zahalnoi serednoi osvity zasobamy movlennievnykh sytuatsii* [Technology of competence-oriented teaching of foreign language communication to secondary school students through speech situations]. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal – Ukrainian Educational Journal*, (1), 96–111. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-1-96-111> [in Ukrainian].
 11. Trofaiia, N. D. (2022). *Vazhlyvist vykorystannia ihrovykh metodiv pid chas vyvchennia inozemnoi movy v zakladakh doshilnoi osvity* [The importance of using game-based methods in foreign language learning in preschool education institutions]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky – Prospects and Innovations of Science*, 10(15), 288–296. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-10\(15\)-288-296](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-10(15)-288-296) [in Ukrainian].
 12. Yahupov, V. V. (2002). *Pedahohika* [Pedagogy]. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
 13. Byram, M. (2021). *Teaching and assessing intercultural communicative competence: Revisited* (2nd ed.). Bristol: Multilingual Matters. <https://doi.org/10.21832/9781800410251> [in English].
 14. Council of Europe. (2020). *Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment. Companion volume*. Strasbourg: Council of Europe Publishing. URL: <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4> [in English].
 15. Griffith, W. I., & Lim, H.-Y. (2024). *Teaching intercultural communicative competence in the foreign language classroom*. *MEXTESOL Journal*, 48(1). <https://doi.org/10.61871/mj.v48n1-13> [in English].
 16. Lightbown, P. M., & Spada, N. (2021). *How languages are learned* (5th ed.). Oxford University Press [in English].
 17. Lillard, A. S. (2017). *Montessori: The science behind the genius* (3rd ed.). Oxford University Press [in English].
 18. Long, M. H. (2015). *Second language acquisition and task-based language teaching*. Wiley-Blackwell [in English].
 19. Piazzoli, E. (2018). *Embodying language in action: The artistry of process drama in second language education*. Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-77962-1> [in English].
 20. Tamopolsky, O. M. (2012). *Constructivist blended learning approach to teaching English for specific purposes*. Versita [in English].

Feltsan I.

PhD in Education, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of English Language, Literature and Teaching Methods,
Mukachevo State University
innafeltsan@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-4169-9922>

Omelian A.

Master's Degree Student (Second Cycle of Higher Education),
Specialty A4 Secondary Education,
Specialization A4.021 English Language and Foreign Literature,
Mukachevo State University
berdar.alina@icloud.com
<https://orcid.org/0009-0006-2688-976X>

**ENACTMENT OF REAL-LIFE SITUATIONS AS A TECHNOLOGY FOR
DEVELOPING LEARNERS' COMMUNICATIVE COMPETENCE IN ENGLISH**

Relevance of the study. The article substantiates the need to expand traditional approaches to language teaching through the theoretical justification of the enactment of real-life situations as a systematically organized pedagogical technology for developing learners' communicative competence in the context of competency-based education and the modernization of foreign language instruction.

Main objective of the study. The study aims to substantiate the enactment of real-life situations as a systematically organized pedagogical technology for developing learners' communicative competence in English by revealing its conceptual foundations, formulating its definition, identifying its principles of organization, structural components, pedagogical conditions, internal psychological-pedagogical mechanisms, implementation algorithm, and educational potential.

Methodology. The study employed theoretical research methods, including analysis, synthesis, comparison, generalization, and systematization of Ukrainian and international scholarly literature on communicative language teaching, educational technologies, competency-based education, and learner-centred pedagogy. These methods made it possible to identify contemporary trends in the methodology of developing English communicative competence, analyse the pedagogical potential of enactment, and substantiate its interpretation as a systematically organized pedagogical technology rather than an isolated interactive teaching method.

Results and conclusions. The study substantiates the enactment of real-life situations as a systematically organized pedagogical technology for developing learners' English communicative competence. A conceptual model of the technology has been developed, integrating its definition, conceptual foundations, principles of organization, structural components, pedagogical conditions, internal psychological-pedagogical mechanisms, and the algorithm for its implementation in the educational process. The findings demonstrate that the practice-oriented nature of the technology provides favourable conditions not only for developing learners' communicative competence but also for fostering learner autonomy, subjectivity, critical thinking, and readiness for authentic intercultural communication.

Significance. The findings may be used in designing educational programmes, developing teaching and methodological support, and organizing English language instruction for learners at different educational levels and across various fields of study. The proposed theoretical framework provides a basis for the further methodological development and experimental validation of the technology of enactment of real-life situations.

Keywords: English communicative competence; enactment of real-life situations; pedagogical technology; interactive methods; intercultural communication; learner autonomy; special education.

Отримано редколегією / Received: 03.08.2026

Прорецензовано / Revised: 15.08.2026

Опубліковано / Published: 30.09.2026